

Adi ortaklık ortağı olarak minibüs işleten basit usule tabi ortakların gerçek usule geçişi ve defter tutma yükümlülüğü hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	96620903-120-108947
Tarih	17.10.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

MUĞLA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 96620903-120-108947

17.10.2017

Konu : Adi ortaklık ortağı olarak minibüs işleten basit usule tabi ortakların gerçek usule geçişi ve defter tutma yükümlülüğü

İlgi :23/12/2016 tarihli özelge talep formunuz.

İlgide kayıtlı özelge talep formunun tetkikinden, basit usulde kayıtlı mükellef olduğunuz, adi ortaklık ortağı olarak minibüs işletmesi faaliyetinde bulunduğunuz, izleyen takvim yılı (2017) başından itibaren gerçek usule geçişte adi ortaklığın elde ettiği hasılatın her bir ortağın hissesine isabet eden kısmının mı yoksa adi ortaklığın toplam hasılatına %20 opsiyon ilave edilerek hesaplanan tutarın mı dikkate alınacağı, gerçek usule geçilmesi durumunda 7/1/2016 tarihinde aldığınız ... plakalı taşıt için ödenen katma değer vergisinin indirim konusu yapıp yapılmayacağı hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep edildiği

anlaşılmaktadır.

A) GELİR VERGİSİ YÖNÜNDEN

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 37 nci maddesinde, her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu belirtildikten sonra, ticari kazancın, Vergi Usul Kanunu hükümlerine ve Gelir Vergisi Kanununda yazılı gerçek (bilânço veya işletme hesabı esas) veya basit usullere göre tespit edileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca, aynı Kanunun;

- 46 ncı maddesinde, *"47 ve 48 inci maddelerde yazılı şartları topluca haiz olanların ticari kazançları basit usulde tespit olunur.*

...

Aynı işte ortak olarak çalışanlar hakkında 47 nci maddede yazılı yıllık kira bedeli ve 48 inci maddede yazılı iş hacmi ölçüleri toplu olarak, diğer şartlar ortakların her biri için ayrı ayrı aranır. Ortaklarından birisi gerçek usule göre gelir vergisine tabi bulunan ortaklıklarda, diğer ortakların ticari kazancı da gerçek usulde tespit olunur. Adi ortaklık halinde çalışanlardan aynı zamanda diğer şahsi bir işle de iştigal edenlerin gerçek veya basit usulden hangisine göre vergilendirileceği, 47 nci maddenin 2 numaralı bendi ile 48 inci maddede yer alan ölçülerden şahsi işine ait olanlara, ortaklıklardan hissesine düşen miktarların eklenmesi suretiyle tespit olunur. Şahsi işin mevcut olmaması halinde, muhtelif ortaklıklardaki hisselerin toplanması ile yetinilir.

Basit usule tabi olmanın şartlarından herhangi birini takvim yılı içinde kaybedenler, ertesi takvim yılı başından itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Basit usulün şartlarını haiz olanlardan, bu usulden yararlanmak istemediklerini yazı ile bildirenler dilekçelerinde belirttikleri tarihten veya izleyen takvim yılı başından, yeni işe başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilirler. Gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerden, 47 nci maddede yazılı şartları taşıyanlardan arka arkaya iki hesap döneminin iş hacmi 48 inci maddede yazılı hadlerden düşük olanlar, yazılı talepleri üzerine bu şartın gerçekleşmesini takip eden takvim yılından başlayarak basit usule geçebilirler. İşin eş ve çocuklara devri halinde iş hacminin hesabında devirden önceki süreler de dikkate alınır. Sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenledikleri tespit edilenler hiçbir suretle basit usulde vergilendirilmezler."

- 48 nci maddesinde, "*Basit usule tabi olmanın özel şartları şunlardır:*

1. *Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satanların yıllık alımları tutarının 34.000.000.000 lirayı (2016 yılı için 88.000 TL'yi) veya yıllık satışları tutarının 47.000.000.000 lirayı (2016 yılı için 126.000 TL'yi) aşmaması,*

2. *1 numaralı bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşanların bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatının 17.000.000.000 lirayı (2016 yılı için 42.000 TL'yi) aşmaması,*

3. *1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde, yıllık satış tutarı ile iş hasılatı toplamının 34.000.000.000 lirayı (2016 yılı için 88.000 TL'yi) aşmaması.*

..."

hükümleri yer almaktadır.

Bu itibarla, minibüs işletmeciliği faaliyetiniz dolayısıyla adi ortaklık tarafından 2016 takvim yılında elde edilen gayri safi kazancın Gelir Vergisi Kanununun 48 inci maddesinin ikinci bendinde yer alan iş hasılatını aşması halinde, bu durum Gelir Vergisi Kanununda belirtilen basit usulde vergiye tabi olmanın özel şartlarının ihlali anlamına geleceğinden, basit usul mükellefiyetinizin devam etmesi mümkün bulunmamaktadır.

Öte yandan, ortaklarından birisi gerçek usulde vergilendirilen ortaklıkta, diğer ortakların da gerçek usulde vergilendirileceği tabiidir.

B) VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN

213 sayılı Vergi Usul Kanununun;

- 172 nci maddesinde, "*Aşağıda yazılı gerçek ve tüzel kişiler bu kanunun esaslarına göre defter tutmaya mecburdurlar:*

1. *Ticaret ve sanat erbabı;*

2. *Ticaret şirketleri;*

3. İktisadi kamu müesseseleri;

4. Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler;

5. Serbest meslek erbabı;

6. Çiftçiler.

İktisadi kamu müesseseleriyle dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler defter tutma bakımından tüccarların tabi oldukları hükümlere tabidirler.",

- 173 üncü maddesinde, "Defter tutma mecburiyeti aşağıda yazılı gerçek ve tüzel kişiler hakkında uygulanmaz:

1. Gelir vergisinden muaf olan esnaf ve gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler;

2. Gelir Vergisi Kanununa göre kazançları basit usulde tesbit edilenler.

3. Kurumlar vergisinden muaf olan:

a) İktisadi kamu müesseseleri;

b) Dernek ve vakıflara ait iktisadi işletmeler.

Yukarıdaki istisna hükümlerinin gelir veya kurumlar vergilerinden muaf olmakla beraber diğer vergilerden birine tabi olan ve bu vergileri götürü usulde tesbit edilmeyen mükelleflerin muaf olmadıkları vergiler için tutacakları defterlere şümulü yoktur.",

- 176 ncı maddesinde, "Tüccarlar, defter tutma bakımından iki sınıfa ayrılır:

I inci sınıf tüccarlar, bilanço esasına göre;

II nci sınıf tüccarlar, işletme hesabı esasına göre;

defter tutarlar.",

- 177 nci maddesinde, "Aşağıda yazılı tüccarlar, I'inci sınıfa dahildirler:

1. Satın aldıkları malları olduğu gibi veya işledikten sonra satan ve yıllık alımlarının tutarı 7.200.000.000 (1.1.2017'den itibaren 170.000-TL) veya satışları tutarı 8.640.000.000 (1.1.2017'den itibaren 230.000-TL) lirayı aşanlar

2. Birinci bentte yazılı olanların dışındaki işlerle uğraşıp da bir yıl içinde elde ettikleri gayri safi iş hasılatı 3.600.000.000 lirayı (1.1.2017'den itibaren 90.000-TL) aşanlar;

3. 1 ve 2 numaralı bentlerde yazılı işlerin birlikte yapılması halinde 2 numaralı bentte yazılı iş hasılatının beş katı ile yıllık satış tutarının toplamı 7.200.000.000 (1.1.2017'den itibaren 170.000-TL) lirayı aşanlar;

4. Her türlü ticaret şirketleri (Adi şirketler istigal nevileri yukardaki bentlerden hangisine giriyorsa o bent hükmüne tabidir.);

5. Kurumlar Vergisine tabi olan diğer tüzel kişiler (Bunlardan işlerinin icabı bilanço esasına göre defter tutmalarına imkan veya lüzum görülmeyenlerin, işletme hesabına göre defter tutmalarına Maliye Bakanlığınca müsaade edilir.);

6. İhtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutmayı tercih edenler.",

- 178 inci maddesinde, "Aşağıda yazılı tüccarlar II'nci sınıfa dahildirler:

1. 177 inci maddede yazılı olanların dışında kalanlar;

2. Kurumlar Vergisi mükelleflerinden işletme hesabı esasına göre defter tutmalarına Maliye

Bakanlığınca müsaade edilenler.

Yeniden işe başlayan tüccarlar yıllık iş hacimlerine göre sınıflandırılınca kadar II'nci sınıf tüccarlar gibi hareket edebilirler"

hükümleri yer almaktadır.

Bu itibarla, basit usule tabi olma şartlarını kaybetmeniz nedeniyle 2017 yılı başından itibaren gerçek usulde vergiye tabi olmaya başlamanız halinde, 2016 yılı gayri safi iş hasılatınızın Kanunun (177/2) maddesinde belirtilen tutarı aşmadığı anlaşıldığından, ikinci sınıf tüccar olarak işletme hesabı esasına göre defter tutmanız icap etmektedir. Ancak söz konusu dönemde ihtiyari olarak bilanço esasına göre defter tutmanızın mümkün olduğu tabiidir.

C) KATMA DEĞER VERGİSİ YÖNÜNDEN

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun (29/1-c) maddesinde, götürü veya telafi edici usulde vergiye tabi mükelleflerden gerçek usulde vergilendirmeye geçenlerin çıkarılan envantere göre hesap dönemi başındaki mallara ait fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen katma değer vergisini yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirebilecekleri hükme bağlanmıştır.

Bu çerçevede, basit usule tabi iken gerçek usule geçen mükelleflerin hesap dönemi başında çıkaracakları envanterde yer alan mallara ait fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV'yi indirim konusu yapmaları mümkün bulunmaktadır.

Buna göre, basit usulde mükellef iken satın aldığınız minibüs için yüklenmiş olduğunuz KDV'yi, gerçek usulde vergilendirmeye geçtiğiniz hesap dönemi başında çıkaracağınız envanterde göstermek şartıyla, indirim konusu yapmanız mümkün bulunmaktadır.

Ancak, söz konusu minibüse ilişkin yüklenilen KDV'nin daha önce gider olarak kaydedilmiş olması halinde, bu tutar için gerekli düzeltmenin yapılacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026